

TZ: Pietní akt v Letech u Písku se uskutečnil za účasti prezidenta ČR

Brno, 15. 5. 2023

V neděli 14. 5. 2023 se v Letech u Písku uskutečnilo Pietní shromáždění k uctění památky obětí protektorátního koncentračního tzv. cikánského tábora (oficiální dobový název CT Lety). Pietní shromáždění proběhlo za účasti prezidenta České republiky Petra Pavla, nejvyšších ústavních činitelů a zástupců romské komunity. Pietu uspořádalo Muzeum romské kultury společně s Výborem pro odškodnění romského holocaustu v ČR (dále VPORH). Nad akcí převzal záštitu ministr kultury ČR Martin Baxa.

Každoročně konaný pietní akt je důležitou součástí připomínání si obětí i přeživších hrůz II. světové války, holocaustu a rasových předsudků. **Letošní pieta připomněla 80. výročí hromadného transportu vězňů romských a sintsých rodin z CT Lety do koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz II-Birkenau, kde naprostá většina z nich zemřela či byla zavražděna.**

Pietní shromáždění bylo zahájenou českou a romskou hymnou, poté byly romské oběti letského tábora uctěny položením květinových darů u kamenného památníku „Ma bisteren – nezapomeňte.“ Modlitbu za zemřelé pronesli synodního senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný a patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta.

Úvodního slova se ujala neteř Čeňka Růžičky Jana Kokyová a ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová. Silným momentem piety byla interpretace vzpomínek vězňů v podání Emílie Machákové.

V rámci pietních proslovů vystoupil prezident České republiky Petr Pavel. V historii pietních shromáždění se tak stal druhým prezidentem ČR, který Lety navštívil (v roce 1995 tak učinil také Václav Havel). Prezident v Letech, na autentickém místě paměti, zdůraznil, že: *„Všechny lidské životy mají stejnou hodnotu. Hodnota lidského života není dána tím, jakého jsme etnika, nebo k jakému etniku se hlásíme. Všichni máme stejné právo na život, na šanci měnit věci k lepšímu a v některých případech také jít příkladem ostatním.“*

Předseda Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil připomněl (jako mnozí další) osobnost Čeňka Růžičky a poděkoval všem, kteří usilovně pracovali a bojovali, *„...aby se obětem tohoto místa dostalo takové piety, jakou si zaslouží. Protože jen máloco je těžší než přesvědčit ostatní ke změně názoru.“*

Předsedkyně Poslanecké sněmovny České republiky Markéta Pekarová Adamová připustila, že: *„... demolicí vepřína a budováním Památníku holocaustu Romů a Sintů v Čechách splácíme letitý dluh. Jde o výraz úcty k obětem holocaustu Romů, kteří s námi společně sdíleli osud i v těch nejhorších dobách.“*

Ministr kultury Martin Baxa, jakožto pověřený zástupce současné vlády, nezapomněl zmínit, že: *„I komunistický režim vnímal Romy jako lidi druhé kategorie a o jejich historii včetně genocidy a táborů v Letech a v Kunštátu se nemluvilo. Po listopadovém převratu na řadu Romů dopadly důsledky ekonomické transformace a v části veřejnosti přetrvával otevřeně rasistický postoj, který se projevil i sérií rasově motivovaných trestných činů. V devadesátých letech také začala dnes těžko uvěřitelná debata o tom, zda se má, či nemá v Letech u Písku vybudovat místo paměti zahrnující zbourání letského prasečáku.“*

Další proslovy pronesli také vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fuková, velvyslanec Norského království Victor Conrad Rønneberg, velvyslanec Spolkové republiky Německo Andres Künne a vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková. Za potomky vězňů promluvil vnuk nejslavnějšího romského partyzána Josefa Serinka, Zdeněk Serinek. Ten sdílel niterné vzpomínky na poznávání historie své rodiny. *„Když jsem dostal seznamy Ctibora Nečase, zjistil jsem, že celá dědova rodina skončila v Auschwitz – Birkenau, V tomto seznamu je také jméno, na které asi nezapomenu do konce svého života. Růžička Gregor, narozen 13. 2. 1943 Lety, úmrtí 15. 2. 1943 Lety. Musel jsem se podívat znovu a pozorně, ano dvoudenní dítě. Chtělo se mi zvracet nad tím čeho všeho je člověk schopen vůči člověku.“*

Slovo dostal také Miroslav Brož, přední aktivista sdružení Konexe, jež dlouhodobě usilovalo o odstranění velkokapacitního vepřína z místa, kde po stovkách umírali Romové.

Pieta pokračovala na farním hřbitově v Mirovicích, kde jsou pohřbeny zejména dětské oběti letského tábora. I zde byly položeny květinové dary a slovo dostal syn akademického sochaře Michala Moravce, spoluautora sousoší Romské matky. Sousoší navrhnul loni zesnulý Čeněk Růžička, aktivista, potomek přeživších, tč. předseda VPORH.

Pietní shromáždění hodnotí ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová jako úspěšné a důstojné. *„Velmi si vážím účasti všech ústavních činitelů, zahraničních hostů z řad velvyslanců a samozřejmě potomků pamětníků. To, že se scházíme společně, Romové i Neromové, na tomto místě paměti, je příznačně symbolické. Genocida Romů a Sintů, která započala na našem území, respektive v protektorátu, je dodnes vytěsňenou kapitolou českých dějin, která musí být znovu objevena, uznána a plně přijata českou veřejností. Věřím, že společně toho můžeme dosáhnout.“*

Pro více informací kontaktujte tiskovou mluvčí Karolinu Spielmannovou na media@rommuz.cz, tel. 775 407 065.